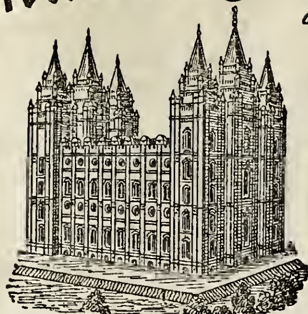
Skandinaviens Stjerne.

Organ for de Sidste-Dages Hellige.

Sandheden, Kundskaben, Dyden og Troen ere forenede.

Nr. 13. 1 Juli 1903. 52 Aargang.

Den amerikanske Indianer.

Hans Herkomst, Historie og Bestemmelse.

(Af Ældste Levi Edgar Young, Præsident over den schweiziske Mission.)

„Jeg vil sende jer Profeten,
han, som redde skal Nationen,
som jer lede vil og lære,
virke med jer, lide med jer.
Hvis hans Raad I ville følge,
skal I voxe frit og trives;
men hvis I ham ej vil agte,
skal I visne og dø bort!"

„Bad i Strømmen foran eder
og vask Krigens Farve af jer,
Blodet tvæt af eders Fingre,
nedgrav Vaabnet og jer Kølle.*)
Bryd af Klippen røde Stene,
lav dem om til Kalumet'er,†)
„Røret", som hos eder voxer,
med de smukke Fjer I smykke;
ryg tilsammen Fredens Pibe,
lev som Brødre med hverandre!"

Longfellows »Hiawatha«.

Hvorfra Nordamerikas Indianere stamme har før været og er fremdeles endnu et interessant Thema for Historieskriverne. Fra Columbus indtil vor Tid har det dog stedse vist sig som et indviklet Spørgsmaal. Tusinder af Theorier ere blevne fremhævede, men alle have de haft et

*) I Mormons Bog læse vi om en af de vidunderligste Begivenheder, som Religionshistorien har at opvise, idet de omvendte Lamaniter, „Anti-Nephi-Lehis" Folk, bogstavelig talt nedgravede deres Krigsvaaben for ikke at blive fristede til at bruge dem. Da deres ugudelige Brødre, Lamaniterne, forsamlede sig til Strid for at udrydde dem, lode Tusinder sig roligt nedhugge hellere end at bryde den Pagt, de havde gjort med Gud, „at de aldrig mere vilde bruge Vaaben for at udgyde Menneskers Blod" ... og „hellere end at udgyde deres Brødres Blod vilde de opofre deres eget Liv; og hellere end at berøve en Broder Noget vilde de give ham; og hellere end at tilbringe deres Tid i Lediggang vilde de arbejde flittigen med deres Hænder". Det er interessant at lægge Mærke til, hvorledes Longfellows smukke Opfordring til vor Tids „røde Mand" engang har fundet den bogstaveligste Anvendelse blandt hans Brødre i en fjern Fortid. Red.

†) Kalumet'en er en Tobakspibe af en vis Form, der tjener som Freds- eller Krigs-Symbol blandt amerikanske Indianere; og ved „Røret" forstaas Pibespidsen, som Indianerne forarbejde af en Slags Bambusrør, der voxe i de Egne, hvor de opholde sig.

mere eller mindre latterligt Præg over sig paa Grund af deres fuldstændige Mangel paa Beviser.

Nogle have sagt, at de ere af jødisk Herkomst, Andre, at de stamme fra Mongolerne, og for kort Tid siden erklærede Ignatus Donelly i et af sine religiøse Værker, at Indianerne vare komne fra en ældgammel Ø, „Atlantis", som efter Nogles Mening har ligget i det atlantiske Ocean ligeoverfor Middelhavets Munding. Næsten hver Dag fødes nye Ideer, som den næste Dag maa dø for Kritiken, fordi der saa bliver gjort nye videnskabelige Opdagelser. Det er min Hensigt i denne Artikel kun at tale om nogle af de mest bekjendte Theorier, der angaa Indianernes Afstamning, og dernæst at vise, hvad deres Bestemmelse sandsynligvis vil blive.

Da de spanske Forskere og Rejsende begyndte deres Opdagelser og Studier i den nye Verden, betragtede de naturligvis Indianerne som Noahs Efterkommere gjennem hans Sønner Sem, Kam og Japhet. Een Ting synes at være sikker: Mange Stammer have i deres Overleveringer bibeholdt Historien om Syndfloden. Historieskriveren Bancroft siger os, at Matolerne fra Kalifornien betegne Taylors Peak (et Bjerg) som det Sted, hvor deres Fædre en Gang søgte Tilflugt under en Alt ødelæggende Oversvømmelse. Blandt Mexikanerne og Peruanerne findes der mange Sagn om en Syndflod. De fleste ere interessante; dog kunne vi ikke afgjøre, hvor meget de ere blevne forvanskede af de gamle spanske Præster og Munke. Blandt Peruanerne findes der en Legende, som gaar ud paa, at der en Gang intet Lys udgik fra Solen i fem Dage, og at Jorden blev oversvømmet af en stor Syndflod. Paa den Tid skal en god Hyrde have vogtet sin Lama-Hjord i Bjergene, og da han bemærkede, at Dyrene vare i en nedtrykt Sindsstemning, spurgte han om Grunden dertil. De svarede, at Jorden vilde blive oversvømmet; der var nemlig sex Stjerner paa Himlen, og det var Tegn paa Oversvømmelse. Hyrden tog imod denne Advarsel og steg op paa Bjerget med sin Hjord. Neppe havde han naaet Toppen, før Havet gik over sine Bredder, og Vandet steg højere og højere, indtil det naaede Bjergtoppen. I fem Dage var Solen dækket af Skyer, og Alt var Mørke og Fortvivlelse. Da brød Solen atter frem gjennem Skyerne; Vandet veg tilbage, og den gode Hyrde begyndte sit Værk med at gjenbefolke Jorden.

Det kan være, at man i det efterfølgende iroqusiske Sagn ogsaa kan finde en Henvisning til Jordens Gjenbefolkning:

„I den fjerne Fortid dækkedes Jorden af dybt Vand. Luften var fyldt med Fugle og Vandet med store Uhyrer. En Dag dalede en smuk Kvinde ned fra Himlen. De store Ænder holdt strax Raad og besluttede at møde hende for at søge at afværge den Forbandelse, hendes Fald maatte betyde. De hævede sig i Vejret, og med den ene Vinge lagt ovenpaa den anden modtoge de hende. Derpaa traadte Dybets Uhyrer sammen og raadsloge om, hvem der skulde bære hende. En Skildpadde tilbød at tage Byrden paa sin Ryg. Kvinden blev derfor bragt hen til den, og Skildpadden voxede, indtil den tilsidst blev til en stor Ø. Efter kort Tids Forløb fødte Kvinden Tvillingedrenge; den ene var Godhedens

Aand, som udretter de gode Gjerninger og lader Majs, Frugt og Tobak voxe; den anden var Ondskabens Aand, som skabte Ukrudtet og Krybet." (Offentliggjort af „Bureau der Völkerkunde".)

Ifølge Sagn have en stor Mængde aandfulde Skribenter erklæret, at Fortidens Amerikanere have haft Kjendskab til Babelstaarnet, at de vare direkte Efterkommere af det Folk, som byggede hint Taarn, og at de efter Sprogforvirringen begyndte deres Vandring paa Jorden, indtil de endelig naaede Amerika. De gamle Chilensere paastode stadig, at de stammede fra et Land langt borte i Retning af Solens Nedgang. (Dette er særlig interessant derved, at vi nu formode, at Lehi — den jødiske Profet, som udvandrede fra Jerusalem — landede med sin Familie paa den vestlige Kyst af Sydamerika, omtrent hvor Santiago nu ligger.)

Det er en Kjendsgjerning, at mange af Indianernes Stammer have behandlet et Sagn om en stor Oversvømmelse i Verdens Historie. Hvorfra de have dette, kan Verdenshistorien ikke oplyse os om. En anden Theori gaar ud paa, at dette Kontinent var beboet af Kinesere. Det paastaas, at en kinesisk Bedrager sammen med en Del Medsvorne af Stormen blev drevet over det stille Ocean i østlig Retning, og at de landede i Mexiko eller i det sydlige Kalifornien. En Mængde Bevisgrunde ere blevne fremførte for at bekræfte denne Paastand. Den betydeligste er den, at de vestlige Indianere ere i nær Slægtskab med de Racer, der bo omkring den nordlige Polarkreds, og at de sidstnævnte have mongolsk Blod i sig. Dette kan ganske vist ikke benægtes, men naar vi betænke, at det for de nordlige Stammer stedse var muligt gjennem Behringsstrædet at komme i Forbindelse med de mongolske Stammer fra det østlige Asien, synes det at være klart, at en Blanding af Blodet har fundet Sted; dog var dette uden Tvivl indskrænket til de nordlige Stammer. Man behøver kun at betragte en Sioux-, en Bannock- eller en Cherakee Indianer for at komme til den Erkjendelse, at der imellem en Indfødt og en Mongol ingen Lighed findes. Det er ogsaa sandt, at mange Stammer i Nordvest ligne Kineserne, men herfor kan dog ingen gyldig Grund angives. Alle stemme overens om, at Japanerne ofte kom til Amerika i det 17 og 18 Aarhundrede, og mange af dem havde uden Tvivl giftet sig med indfødte Kvinder, og paa denne Maade er deres Udseende nedarvet til Børnene.

Den Ide, at Indianerne ere af ægyptisk Afstamning, har sin Grund i visse Ligheder mellem Arkitekturen, Hieroglyferne og den Tidsregning, som findes hos forskjellige af de indfødte Racer. Det er af Hensyn til Bladets Pladsmangel her tilstrækkeligt at sige, at man nutildags ikke skjænker denne Theori saa stor Tiltro som tidligere. Det er muligt, at mange af Indianernes arkitektoniske Udkast ligne Ægypternes; men dette beviser ikke et nær Slægtskab. Man maa nemlig huske paa, at der findes mange Sædvaner og Tanker, som ere ejendommelige for alle Folk i visse Perioder af Civilisationen, og af den Grund har man i Historien ofte fejlet ved Udforskningen af visse Aarsager, Begivenheder og Slægtskab mellem Folkene. Nyere Beretninger vise, at der er stor Forskjel paa Indianerstammernes Hieroglyfer og det gamle Folks fra

Nilen. At Indianerne stamme fra Ægypten er en Theori, som kun faa Historieskrivere nu skjænke Tiltro. Det er en af de Ting, som man bliver mindre klog paa, jo mere man overvejer den.

En anden Theori blev for nogle Aar siden fremsat af en Franskmand, N. Warden. Han paastaar, at Fønicierne rejste forbi Strædet ved Gibraltar, og at de, efterat de havde naaet de kanariske Øer, fortsatte Rejsen mod Vest.

Der findes dog ingen Lighed mellem deres og Amerikanernes Institutioner, Manerer og Skikke. Fønicierne vare et Tusind Aar før vor Frelsers Fødsel de mægtigste Søfarere. Deres Byer, Tyrus og Sidon, vare hine Dages største Handelsbyer. Disse Folk vare af en tapper og frygtløs Race. Vi vide, at de droge til det gamle Storbritannien for at hente Tin og Salt.

En vis Didorus Siculus fortæller, at Fønicierne hinsides Strædet ved Gibraltar, nogle Dagsrejser fra den afrikanske Kyst, opdagede en stor Ø i det atlantiske Ocean. Denne var forsynet med alle Slags Rigdomme. Landet var frugtbart, gjennemkrydset af mange Floder og vidunderlig smukt. De, som opdagede det, bleve ganske fortryllede deraf, og de kom tilbage til deres Hjem med glimrende Beretninger om deres Opdagelse. Karthago var paa den Tid Centrum for Videnskaben; her var den store lovgivende Forsamling, og da den hørte Føniciernes Beretning og deres Planer om Kolonisering af den nyopdagede Ø, modsatte den sig disse. Mange Forfattere have troet, at Øen var Amerika, men vi maa lade denne Tro falde; thi ogsaa den gaar over i Sagnenes Verden. Men hvem kan betvivle, at disse Gamle, som saa mange Andre, havde en Anelse om, at der fjernt i Vest mod Solnedgangen fandtes Lande? Seneca, en berømt italiensk Forfatter, som blev født omtrent paa Kristi Tid, var uden Tvivl inspireret, da han sagde:

„I den mørke Fremtid vil en Tidsalder komme,
da Oceanet os fra sine Grændser løser,
og den vide Verden ligger aabent for vort Blik;
da vil Havet vige og afdække nye Verdner,
da vil Thule*) ikke mere være sidste Land."

En Theori, paa hvilken der maaske er ofret ligesaa meget Studium som paa en hvilken som helst anden, er den, at Indianerne skulde stamme fra Israels ti tabte Stammer. Ifølge 2 Kong. Bog bleve disse Stammer førte i Fangenskab af Salmanasser; derefter bleve de skilte fra de andre Stammer og udvandrede til nye, af Menneskene ukjendte Regioner. De rejste i nordøstlig Retning, indtil de kom til Strædet ved Amian (nu Behringsstrædet), hvorfra de bleve satte over til Amerika; de rejste derpaa videre mod Syd, indtil de naaede Peru, Bolivia og Mexiko. Tilhængerne af denne Theori have efter deres Mening fremsat gode Bevisgrunde for dens Rigtighed.

For et Menneske, der interesserer sig for Mormons Bog, er den

*) Thule (græsk og romersk), et fabelagtigt Øland ved Jordens yderste Grændse.

nævnte Theori oplysende; thi den viser, hvilke Bestræbelser Menneskene gjøre sig for at løse dette Problem, som de kun have saare ringe Kjendskab til, medens de, som tro paa denne hellige Bog, snart kunne erfare den sande Sammenhæng.

Hr. James Adair, en gammel Kjøbmand, som gjorde Forretninger med Indianerne, er en endnu levende Tilhænger af den omtalte Theori (Bancrofts »Native Races«). Han siger, at Indianerne vare delte i Stammer og Slægter, ligesom Tilfældet var med de gamle Israeliter. Indianerne ærede en „stor, frelsende, højhellig Aand“ og vare mere Monotheister (de, der tro paa een Gud) end Polytheister (Tilhængere af Flerguderi). Vi vide, at den hebraiske Nation ærede Jehova, og at den havde sine Profeter, Højpræster og andre religiøse Embedsmænd. De indianske Ceremonier stemme nøje overens med de mosaiske Institutioner, hvilket viser, at de ikke vare af hedensk Afstamning. Videre siger Adair: „Ligesom Jøderne havde et sanctum sanctorum eller et Allerhelligste, saaledes have ogsaa Indianerne et saadant. Højpræsternes Beklædning ligner ligeledes Jødernes. Indianerne ere ogsaa med Hensyn til de religiøse Ofre Efterkommere af Israeliterne. Ifølge den mosaiske Lov havde Hebræerne forskjellige Tvætninger og Salvelser, og alle Indianerstammer have stedse haft lignende Love om Renselser, ligesom deres Love om Afholdelse fra Ting, der betragtes som urene, ere de samme som Hebræernes. De Ceremonier, Indianerne udføre, før de drage i Krig, f. Ex. Rengjøring og Faste, ligne den hebraiske Nations. Israeliterne elskede Perler og andre Smykker, endog saa tidlig som under den patriarkalske Tidsalder; Indianerne bære ogsaa saadanne Smykker og tro, at de ere Amuletter, som kunne beskytte dem mod mange Onder. De indianske Vismænd, som helbrede Syge, ligne Jødernes. Ligesom Hebræerne tro de, at Sygdomme og Saar skyldes Gudernes Vrede, naar de have overtraadt de gamle Love. Hebræerne begravede deres Døde omhyggeligt; ved Ulykkestilfælde samlede de f. Ex. de Omkomnes Ben sammen og lagde dem i deres Forfædres Grave; den samme Venskabstjeneste vise alle Indianernes talrige Nationer hver afdød Person af deres Stammer.“

Disse Punkter ere højst interessante, naar vi sammenligne dem med det Tidsrum af Indianernes Historie, som findes i Mormons Bog. I Mexiko og Peru har man endnu i vore Dage mange Overleveringer, som bevise, at Profeter og Seere sandtes iblandt Folkene der i en længst forsvunden Tid. Quetzalcoatl er et Navn, der er overleveret os fra den mexikanske Historie. Bæreren af dette Navn var en Lærer i broderlige og andre kristelige Dyder. Mexikanerne troede paa Treenigheden, og derfor, foruden af andre Grunde, have mange draget den Slutning, at denne Quetzalcoatl var Messias.

Naturligvis vide vi, at Kristus har prædiket for Folket paa det amerikanske Kontinent, og at han har givet dem Evangeliets hellige Love, og det turde ikke være usandsynligt, at denne Identificering fra Menneskenes Side er rigtig. Nogle arkæologiske Rester, formodenlig af hebraisk

Herkomst, ere fundne i Amerika, men man har ikke Beviser for, at de vare tilstede, før Columbus opdagede Amerika.

Endvidere ere andre mindre betydende Ideer om de Indfødtes Fremkomst blevne fremdragne. Blandt disse maa nævnes den saakaldte Wallisiske Theori, som tilskriver Indianerne en keltisk Afstamning, og i hvilken den Paastand findes, at de stamme fra de gamle Nordboere, der, som det formodes, kom til det amerikanske Kontinent omtrent Aar 1000 efter Kristus. Ingen af disse Anskuelser have imidlertid fundet noget bestemt Forsvar. I Virkeligheden ere næsten Alle enige med Bancroft, naar han siger: „Ingen kan for Tiden bestemt paavise, hvorfra Indianerne stamme."

Men vi tro desuagtet at have tilstrækkeligt Kjendskab til deres Herkomst. Indianerne, eller Lamaniterne, som Mormons Bog kalder dem, ere Efterkommere af Laman, en af Lehis Sønner, som kom til det amerikanske Kontinent paa den Tid, da Zedekiah var Konge i Judæa. Vi vide, at de sank ned til at være et lavtstaaende, barbarisk Folk, saaledes som det var profeteret, at de skulde blive, efterat de havde forkastet Evangeliet, som deres Fader Lehi havde forkyndt dem. Først naar Mormons Bog bliver almindelig antaget, vil Sandheden om Indianernes Afstamning blive bekjendt for alle Mennesker. Indtil dette sker, vil Spørgsmaalet vedblive at være yderst indviklet.

Men hvad nu om Indianernes Fremtid?

I de sidste Par Aar er det Spørgsmaal bleven drøftet blandt det amerikanske Folk, om Indianerne skulle leve og blive delagtige i vor Civilisation eller ej. Der kan angives mange Grunde for, at de skulle blive paa hint Kontinent og faa Del i dets Kultur. Hertil kommer det Spørgsmaal, hvorvidt de tage til eller af i Antal. Der er mange forskjellige Meninger med Hensyn til Antallet af Nordamerikas Indianere paa Columbus' Tid. Dette er dog et Spørgsmaal, som sandsynligvis aldrig kan løses. Men det er temmelig afgjort, at deres Antal ikke beløb sig til Millioner, som mange Forfattere have paastaaet. Man bestyrkes i denne Antagelse, naar man gjennemforsker en Del af de spanske Skrifter, som ere opbevarede fra den Tid. Alle spanske Forskere, ligemeget hvilken Betydning de have faaet, talede om Stammer og Bander af Rødhuder. De Soto Coronado og Andre beskrive to Klasser af Indianere — de, som boede i Landsbyer, og de, som førte et Nomadeliv. Da de fem Nationer eller Iroquois første Gang bleve sete af Englænderne, fandt man dem forsamlede i Familiegrupper paa 20, 40, ja endnu større Husholdninger, allesammen under eet Tag. De spiste af den samme Familiegryde, og de delte Høstens og Jagtens Udbytte med hverandre. Ifølge alle Beretninger er det en Kjendsgjerning, at deres Landsbyer ikke vare store og, i hvert Fald i Ny-England, heller ikke talrige. Man finder endnu den Dag i Dag i det sydlige Utah og i Ny-Mexiko Rester af Høvdingers og Kazikers Huse, som vare omgivne af tarvelige Boliger. „Nogle af deres store Bygninger," siger Major Powell, „omfattede fra fem til otte Hundrede Familier; men disse Landsbyer og Bygninger vare ikke meget udbredte og forholdsvis faa."

I Beskrivelsen af Clarkes Rejse til Oregon i den første Del af det forløbne Aarhundrede siger han, at han med sine Mænd undertiden kunde rejse Dagen lang uden at se en eneste Indianer. Alle disse Kjendsgjerninger bevise, at der aldrig er blevet foretaget en bestemt Forskning for at udfinde, hvor mange Indianere der i tidligere Tider levede indenfor de nuværende Forenede Staters Grændser; men der kan ikke være Tvivl om, at store Landstrækninger vare ganske ubeboede af dem, og siden Columbus' Dage har Landet aldrig været tæt befolket af Indianere, som Historieskriverne undertiden ere tilbøjelige til at tro. Det er sandt, at mange Forskere have udtalt sig om Tallet paa Indianerne, men eftersom de have rejst paa forskjellige Steder af Kontinentet, ere deres Slutninger naturligvis ogsaa blevne højst forskjellige, alt eftersom de have truffet sammen med „Sværme" af Øernes og Fastlandets Indfødte, eller de have rejst lange Strækninger, hvor de ikke have set en eneste. John Smith fortæller i sin „Virginias Historie" om „Horder" *) af Indianere; i hvert Fald synes de for ham som for alle Nybyggere at være Horder; men vi kunne ikke rigtig fæste Lid til hans Beretnings Troværdighed; thi næsten i samme Sætning meddeler han os, at det nye Land i fem Maaneder gav tre Gange Majshøst, og at man i Virginia kunde finde Perler, Kobber og Koraller.

Øen Haiti eller San Domingo har et Fladeindhold af omtrent 30,000 Kvadratmile. La Casas siger, at da den første Gang blev opdaget, havde den et Indbyggerantal af 3,000,000 Indianere. I 1508 anslog en vis Panamonte deres Tal til 70,000. Guvernøren Diego Columbus mente, at der kun var 40,000, medens Alberquerque i 1514 satte Tallet ned til 14,000. Det er tilstrækkeligt til at vise de tidligere Lærdes forskjellige Anskuelser om den indianske Befolknings Antal.

Det er umuligt at give en nøjagtig Beretning om dette Punkt før Tiden omkring 1850. Man kan med Sikkerhed antage, at omkring Aaret 1500 befandt der sig et stort Antal paa Kontinentet, men dog ikke saa mange, som nogle Historieskrivere angive. Ligeledes vide vi, at Indianerne lidt efter lidt aftoge i Antal, og at de sædvanligvis bleve udryddede af de Hvide indtil en vis Periode af det forgangne Aarhundrede, men at de siden den Tid langsomt have tiltaget.

Landsbyerne i Iroquois i Ny-England og de Landsbyer, som ere fundne i Ny-Mexiko, Arizona og Utah, ere ikke store, og Landet var ikke tæt beboet. Tvertimod. I Vesten gik gamle Forskere og Pionerer, som Fremont, Kit Carson og Brigham Young, dagevis uden at se en Landsby af nogensomhelst Art. Indianerne have altid været krigerske Naturer, og de havde en vis Tilbøjelighed til at dele sig i Bander, som derefter stillede sig fjendtlige overfor hverandre. Hver Mand behøvede en stor Landstrækning, ikke alene for sit Næringsbehov, men ogsaa for sin Sikkerheds Skyld. Dernæst gives der visse Dele af de Forenede Stater, hvor der aldrig er funden Rester af en saadan Beboelse, hvoraf man kan slutte, at de aldrig have været beboede. Blandt disse maa nævnes den store amerikanske Ørken, Bjergene og Højlandet, Sierre Nevada og de appalachiske Bjerge. Af forskjellige Grunde kunne vi

*) En Flok omvankende nomadiske Folk.

ligeledes med Sikkerhed antage, at det indianske Indbyggerantal indenfor de nuværende Forenede Staters Grændser paa Columbus' Tid ikke var over 500,000, hvis der overhovedet var saa mange. Fra den Tid og næsten indtil vore Dage ere de aftagne i Antal. Som Grund hertil angives der mange Aarsager. For det første har der blandt dem hersket en bestandig Krigstilstand, idet de stadig ere trængte tilbage mod Vest; for det andet have Krigene mod de Hvide kostet mange Tusinders Liv, og for det tredie have Plager og smitsomme Sygdomme ofte hærget iblandt dem og endog undertiden udryddet hele Stammer.

I vor Tid ere næsten alle Indianerne drevne sammen og forviste til Regjeringslandene, hvor de have begyndt et nyt Liv. Ogsaa dette har ved Omgivelsernes Forandring og deres nye Levevis fremkaldt Tusinders Død. Nu, da de føre et adstadigt Liv og ere vante til Civilisationens Skikke, er der mere Sandsynlighed for, at de ville formere sig. I Virkeligheden vise de sidste Folketællinger, at den indianske Befolkning tiltager.

Nogle paastaa, at Civilisationen vil have Indianernes fuldstændige Udryddelse til Følge. Forfatteren af denne Artikel kan ikke godkjende en saadan Paastand. Erfaringen lærer os, at Indianerne daglig mere og mere komme ind under Civilisationens Indflydelse. I Vesten se vi mange med Held drive Landbrug. En rolig Tilværelse fører et roligt Sind med sig. Landbrug som de i Winnebage og i Omaha-Reservationerne*) ville gjøre en forskjellig og alsidig Dyrkning mulig. Dertil kommer Reservationerne i Uintah og i Uncompahgre i Utah samt de i Wisconsin, Nebraska, Kansas, Jowa, Indian Territorium, Dakota og andre Steder. I alle disse Landsdele kunne den store Middelzones Produkter dyrkes med Fordel. Jordbunden er frugtbar, og Klimaet lader Intet tilbage at ønske. Majs, Hvede, Rug, Havre, Byg, Hør, Hamp og alle vore bedste Kornsorter og Grøntsager kunne voxe der. Set i denne Belysning er det øjensynligt, at Indianerne i den kommende Tid ville tiltage i Antal. Deres Børn ville blive forsørgede, og den store Dødelighed, som hidtil har hersket iblandt dem, vil aftage. Fra Dyreskind til civiliseret Beklædning, fra Farve til Sæbe, fra Krigskøller til Hakker — alt dette vil lære Indianerne at ophøre med deres Overtro og deres Danse, og de ville i Stedet for antage Formerne for Tidens Civilisation, og i Stedet for at jage ville de beplante Jordbunden. Der er oprettet Skoler iblandt dem. De staa i Forbindelse med den civiliserede Verden. Hvilke større eller bedre Faktorer for deres Væxt kunne vi ønske? Regjeringen synes at være kommen til den Anskuelse, at det er bedre at understøtte Indianerne end at besejre dem, og det er ikke halvt saa kostbart. Deres Udryddelse kan i hvert Fald ikke fuldbyrdes i de første Generationer, hvis den overhovedet lader sig udføre; thi ifølge Mormons Bog og ny Aabenbaring have vi den Tro, at store Forjættelser, som tilhøre dette Folk, ville komme dem til Gode i vor Tid. I de fredelige Sysler, som de have taget fat paa, og i mange „Indianere"s Omvendelse og Tro paa Evangeliet, som det er aabenbaret i denne Tid, begynde vi at se disse Forjættelsers Opfyldelse. (Se Artiklen om „Christoffer Columbus og Mormons Bog" for den 1 Juni 1903.) (Der Stern.)

*) Reservationerne ere de Enemærker, som ere anviste Indianerne i de nordamerikanske Fristater.

1 Juli 1903.

En Præst om Mormons Bog og kompetent Svar til ham.

(Af Ældste Morten A. C. Nicolaysen, Missionskontoret i Kjøbenhavn.)

I.

For faa Aar tilbage forærede jeg en af mine Venner — en Præst, som virkede i en af Kjøbenhavns Forstæder — Mormons Bog. Han læste Bogen „for min Skyld" og tilføjede den en Del kritiske Randbemærkninger, der skulde omstøde dens historiske Sandhed. Senere, da han blev forflyttet til Jylland, skrev han nogle Breve til mig om „Mormonismen" og samlede sine Randbemærkninger i Mormons Bog i følgende Punkter:

I. Bogen kan ikke være skreven af Jøder, som udvandrede paa Kong Zedekias' Tid, da de havde Profeter*) med, der først skreves hundrede Aar senere.

I A. I 1 Nephis Bog 7: 13—14 siger Nephi, idet han taler til sine Brødre: „Og dersom vi saaledes ere trofaste mod ham, skulle vi erholde det forjættede Land; og I skulle erfare i den tilkommende Tid, at Herrens Ord angaaende Jerusalems Ødelæggelse skulle opfyldes; thi hvad Herren har talet angaaende Jerusalems Ødelæggelse skal blive opfyldt.

Thi se, Herrens Aand vil snart ophøre at virke paa dem; thi se, de have forkastet Profeterne, og Jeremias have de kastet i Fængsel,[1]) og de have forsøgt at berøve min Fader Livet, saa at de have drevet ham ud af Landet."

[1]) Først ved Jerusalems Fald! ikke endnu, se Jer. 37: 4. (Randbemærkning i Bogen.)

1 Nephis Bog 5: 10—13: „Og efter at de havde ydet Israels Gud deres Tak, tog min Fader Lehi de Optegnelser, som vare skrevne paa Messingpladerne, og han gjennemsøgte dem fra Begyndelsen.

Og han fandt, at de indeholdt de fem Mose Bøger,[2]) hvilke gav en Beretning om Verdens Skabelse, saa og om Adam og Eva, vore første Forældre.

Og ligeledes en Optegnelse om Jøderne fra Begyndelsen, indtil Zedekias, Judæ Konge, begyndte at regjere.

Som ogsaa de hellige Profeters Forudsigelser fra Begyndelsen af lige ned til Zedekiæ Regjerings Begyndelse; og ligeledes mange Profetier, som taledes af Jeremiæ Mund."

[2]) De „fem" Mosebøger sammenarbejdede! — og inddelte i Bøger. Omtrent 1200 Aar for tidligt. (Randbemærkning i Bogen.)

I B. 1 Nephis Bog 3: 1—3: „Og det skete, at da jeg, Nephi, havde talet med Herren, gik jeg tilbage til min Faders Telt.

*) Præsten tænker her ifølge sine Randbemærkninger paa Profeten Esaias Skrifter og andre Profeters samt de fem Mosebøger.

Og det begav sig, at han talede til mig, sigende: Se, jeg har drømt en Drøm, i hvilken Herren har befalet mig, at du og dine Brødre skulle gaa tilbage til Jerusalem.

Thi se, Laban har Fædernes Historie samt et Slægtregister over dine Forfædre, og de ere skrevne paa Messingplader[3])."

[3]) Denne Legering af Kobber og Zink fandtes sikkert ikke den Gang. Man vil vist forgjæves lede derom i hele Biblen. (NB. Engelsk Oversættelse.) Romerske og græske Forfattere kjendte noget lignende Metal, men først i de senere Dage har man rigtig lært Messingfabrikationen. Det kom først rigtig frem og i Mode i dette Aarhundredes Begyndelse. (Randbemærkning i Bogen.)

2 Nephis Bog 5: 15: „Og jeg lærte mit Folk at bygge Bygninger og at arbejde i allehaande Træ og i Jern[4]) og i Kobber og i Messing og i Staal og i Guld og i Sølv og i kostbare Ertser, hvilke fandtes i stor Mængde."

[4]) Heller ikke Jernets Brug kjendtes i Amerika før Kolumbus — allerede det sprænger hele Mormons Bog i Luften. (Randbemærkning i Bogen.)

II. Bogen kan ikke være skrevet af Indvandrere i Amerika, da den taler om Køer, Faar, Svin osv., Ting, som først Kolumbus indførte.

II A. Efter at de vare ankomne til det forjættede Land, siges i 1 Nephis Bog 18: 25:

„Og det begav sig, at da vi vandrede i Ørken i det forjættede Land, opdagede vi, at der fandtes allehaande Dyr i Skovene, baade Koen og Oxen, og Asenet, og Hesten,[5]) og Geden, og den vilde Ged, samt alle Slags vilde Dyr som vare til Menneskenes Brug. Og vi fandt allehaande Malm, baade Guld, Sølv og Kobber."

[5]) Hesten er indført til Amerika af Europæerne! De Indfødte troede først, at Hest og Rytter vare een Person. Præriernes Hjorde (Flokke) ere forvildede. Hvorfor omtales ikke snarere Mastodonten? (Randbemærkning i Bogen.)

III. Bogen er skrevet efter 1820, da dens Citater af det gamle Testamente have de samme Former og Fejl i Oversættelse eller Tryk som den engelske Oversættelse, der udkom 1820 og mærkelig nok lige i de Dage faldt mig i Haanden.

IV. Alle Forfattere i Bogen have een Stil, ɔ: ere een Person — og endelig

V. Denne Stil er den samme, som fandtes i Joseph Smiths Levnedstegning, nemlig: jeg, jeg, jeg-Stilen — og „se", „det skete".

II

Mormons Bog indeholder Evangeliets frelsende Principper. Jeg har aldrig for mit personlige Vedkommende tvivlet om dens rent historiske Sandhed. Den har rullet Tæppet op for Fortidens Scener paa

den vestlige Halvkugle, føjet et nyt og mægtigt Drama til Verdenshistorien og løst den dunkle Gaade om de Indfødtes Afstamning. Set fra et moralsk, psychisk og filosofisk Standpunkt ere dens Lærdomme ubestridelige. Hvis jeg skulde modsige dem, vilde jeg komme i Strid med de i min egen Natur boende Begreber om Sandhed. Dens Grundsætninger staa i den reneste og klareste Sphære, fordi de have deres Udspring fra guddommelig Kilde. Denne Side af Sagen negligeres imidlertid af vor moderne Tidsalder. Det har derfor ikke været saa meget af Hensyn til at faa mit eget Vidnesbyrd om Bogens Sandhed stadfæstet eller imødegaa den ovennævnte Kritik, at jeg har afæsket Videnskabsmænd de paa mine Spørgsmaal nedenstaaende Svar, men for at faa at vide, hvilket Standpunkt disse vilde indtage til de ovennævnte Punkter.

Overrabiner D. Simonsen, som her i Norden er en anerkjendt Lærd paa det gammeltestamentlige Omraade, besvarede Punkt **I** og **I A** paa følgende Forespørgsler:

I. Blev Profeten Jeremias under Zedekias Regjeringstid kastet i Fængsel før Jerusalems Fald eller først efter, at dette var indtraadt?

II. Kan der være Mulighed for, at Profeten Esaias' Skrifter eller andre Profeters Skrifter tilligemed de fem Mosebøger kunde medtages af Rejsende til andre Landsdele **paa samme Kong Zedechias', Judæ Konges Regjeringstid?**

D. Simonsen. K. 17/1 1902.
Skindergade 28.

Hr. M. Nicolaysen!

Som Svar paa ærede Forespørgsler:

ad 1): Før Jerusalems Fald, se Jeremia Cap. 37 V. 15.

ad 2): Ja!

Ærbødigst
D. Simonsen.

Som man ser, behøver dette Svar ingen yderligere Kommentar; det bekræfter paa en iøjnefaldende Maade de ovennævnte Udtalelser i Mormons Bog, og at det er historisk rigtigt, naar Lehis Koloni har været i Stand til at medtage Esaias Skrifter og Mosebøgerne.

Dr. phil. Sophus Müller, der forestaar Nationalmuseet i Kjøbenhavn og vel herhjemme er den, der har størst Kjendskab til Metallernes Historie, besvarede Punkt **I B** paa følgende Forespørgsler:

„Da jeg har læst om, at Messing (det er vel en Legering af Kobber og Zink) fandtes i Brug i Orienten 600 Aar før Kristus, vil jeg gjerne bede Dem om, saavidt Deres videnskabelige Kompetence naar, at oplyse, om det er i Overensstemmelse med den Kundskab, man har i vore Dage til Metallernes Historie og Anvendelse.

Er det rigtigt, at man ikke skulde have kjendt Jernet eller dets Brug i Amerika før Columbus eller andre af de ædle Metaller, som anvendes i vore Dage?

Nationalmuseet.
1. Afdeling.
Den danske Samlings forhistoriske Del.
Den ethnografiske Samling.
Antiksamlingen.

Kjøbenhavn, d. 18 Januar 1902.

I Anledning af Deres ærede Forespørgsel af 16 d. M. skal jeg ikke undlade at meddele Dem, at Kobberlegeringer af noget forskjellig Sammensætning, indeholdende mere eller mindre Tin og ofte noget Zink, have været almindeligt Nyttemetal i Middelhavslandene i lange Perioder af Oldtiden, især i 2det Aarhundrede f. Ch. Almindelig anvendt og stærkere fremtrædende — i det saakaldte Messing — blev Zinken dog først i de nærmeste Aarhundreder efter Ch. F.

Endvidere meddeles, som Svar paa Deres anden Forespørgsel, at største Delen af Amerika før Columbus levede i ren Stenalder (ɔ: kjendte ikke til Brugen af Metaller); Kobber og Guld vare dog kjendte og benyttede hos de højst udviklede amerikanske Folk (Mexiko, Mellemamerika, Peru o. a.); ligeledes var Tin-Bronce kjendt. Jernet har mulig været i Brug paa Vestkysten af det nordlige Nordamerika, gjennem Forbindelse med de asiatiske Folk.

Ærbødigst
Sophus Müller.

Hr. Typograf M. Nicolaysen!

Som det fremgaar af Dr. Müllers Svar, har Messing under dette Navn været „almindelig anvendt og stærkere fremtrædende" efter Kristi Fødsel, altsaa adskillige Aarhundreder tidligere end efter Præstens Opfattelse. Han siger, at Kobberlegeringer have været anvendte som Nyttemetal i lange Perioder af Oldtiden. Om man derfor har kjendt nogen Legering lignende Messing, som ved Bogens Oversættelse er bleven benævnet saaledes, gjør mindre til Sagen. Han siger endvidere, at Kobber, Guld (ædelt Metal), Tin og Bronze har været kjendt af de højest udviklede amerikanske Folk. Mormons Bog bærer tilstrækkeligt Vidnesbyrd om, hvad det var for et Folk, og at det geografisk set har levet paa de antydede Steder. Han mener ligeledes, at Jernet har været i Brug paa Vestkysten af Nordamerika. Lehis Koloni landede netop paa Vestkysten; ganske vist maa vi antage, at det var i den nordlige Del af Sydamerika. Men som man ser, formaar end ikke „Jernet" at „sprænge Mormons Bog i Luften".

Punkt II vil jeg lade Henrik Madsens og Bøving Petersens Geografi besvare. Disse udmærkede Skolemænd sige under „Dyrelivet" i Amerika følgende: „Af store Dyr kan Amerika overhovedet ikke opvise saa mange Arter som Asien og Afrika; men at det ikke altid har været saaledes, vise de kjæmpemæssige Skeletter, der ere fundne i Jordlagene og i Campos' „Knoglehuler". Interessant er det, at man ogsaa her har fundet Skeletter af Heste, skjøndt Hesten forlængst var uddød, da Europæerne kom til Amerika. Af Dyr, der brugtes som Husdyr, fandt Europæerne egentlig kun Lamaen (paa Sydamerikas Andes), Kalkunen (i Mexiko) og Hunden (i Polarlandene). Ogsaa denne Mangel paa oprindelige Husdyr er ejendommelig for Amerika; og det blev derfor

en af Europæernes vigtigste Opgaver at indføre Heste, Køer o. s. v. Disse Dyr trivedes saa godt og formerede sig saa forbausende hurtigt, at de snart dannede umaadelige, vilde eller halvvilde Hjorde, der endnu strejfe om paa Sydamerikas Llanos og Pampas."

I en Livsskildring af Charles Darwin sammenholder Dr. phil. Harald Høffding nogle Exempler paa Darwins Ideer om „Arternes Oprindelse" og siger, at „der fandtes som bekjendt ingen Heste i Amerika, da Europæerne kom derover; men i de senere Aar er der fundet forstenede Knokler af henved et halvt Hundrede Hestearter eller hesteagtige Dyr".

Det er heller ikke mere forunderligt at tænke sig, at de i Mormons Bog omtalte Dyr ere uddøde, end det er at være Vidne til, at Amerikas for et halvt Aarhundrede siden saa talrige Hjorde af Bison-Oxer omtrent ere forsvundne paa Grund af Efterstræbelse, og som derfor nu maa beskyttes og fredes af Loven for at sikre dem mod en fuldstændig Udryddelse eller Uddøen.

Da Mormons Bog først fremkom, fremhævede dens Modstandere det som et af de største Beviser paa, at den ikke var ægte, og som et af de store Exempler paa „Joseph Smiths Naivetet", at den talte om Heste osv., skjøndt de første Europæere, som kom til Amerika, ikke fandt noget Spor af Heste, og de Indfødte troede, da de første Gang saa' Hest og Rytter, at det var een Person.

Senere have Vidnesbyrd paa dette Omraade ligesom paa saa mange andre stadfæstet Bogens Udsagn. Saa man kan med Rette sige, at dens „Sandhed taler ud af Jorden".

I Punkt **III** fremhæver Præsten, at Bogen maa være skrevet efter 1820 (altsaa af Joseph Smith selv), da dens Citater af det gamle Testamente (han tænker her paa Esaias) have Fejl (?) tilfælles med en engelsk Udgave af 1820, som lige faldt ham i Haanden i de Dage; og han mener aabenbart, at det i Henhold hertil maa være en mirakuløs Tilkjendegivelse for ham. At Mormons Bog blev oversat 10 Aar senere (1830) af Joseph Smith og samtidig udgivet i Trykken, er en Kjendsgjerning. At han paa samme Tid skulde have kjendt den omtalte engelske Udgave er tvivlsomt. Men forøvrigt er Præsten aldeles ikke i Stand til at kunne fastslaa noget Plagiat af en anden Oversættelse. De Former og Fejl (?) maa først bevises (?) og kunne først bevises (?), naar han har læst den første amerikanske Udgave. Ansvaret for Plagiat (?) kan ikke lægges paa Oversættelser til andre Sprog fra senere Udgaver. Hemmeligheden i hans Kritik paa dette Punkt ligger imidlertid i hans Opfattelse af, at Bogen ikke har den historiske Oprindelse, som dens Indhold bærer Vidnesbyrd om, og saa maa naturligvis Esaias' Skrifter være tilsat og plagieret fra en anden Oversættelse efter 1820. Forøvrigt giver Overrabiner D. Simonsen historisk set et tilstrækkeligt Svar paa, at Lehis Koloni har kunnet medbringe Esaias' Skrifter paa Kong Zedekias' Regjeringstid trods Præstens Paastand om, at de først skreves hundrede Aar senere; og der er

ingen Grund til at tro, at Esaias' Skrifter, som de findes i Mormons Bog, ikke skulde være oversatte samtidig med Bogens øvrige Indhold.

I Punkt **IV** gjør han gjældende, at Bogen har een Stil ɔ: er een Person. Det er rigtigt og er i Overensstemmelse med dens Titel, der begynder saaledes: „Mormons Bog, en Beretning skreven ved Mormons Haand paa Plader efter Nephis Plader. Det er derfor en Forkortelse af Nephis Folks Optegnelse og ligeledes Lamaniternes" osv. Der er vel Ingen, der forlanger af en Historieskriver, enten han skriver „Danmarks Riges Historie" for et Tidsrum af 1000 Aar, eller han skriver „Nephiternes og Lamaniternes" paa den vestlige Halvkugle, at han skal bibeholde de forskjellige Historieskriveres Stil og individuelle Særegenheder, naar han samler deres Historie som et Hele, hvadenten den omhandler den verdslige eller kirkelige Del.

Han anker over Sprogformen: „første Person — jeg", som hyppigt bruges i Mormons Bog, og han mener, at deri kan søges en Overensstemmelse med Joseph Smiths Levnedstegning i „Den kostelige Perle", hvor den samme Form ofte forekommer; det vil sige, at han i denne Sammenligning gaar saa vidt, at naar Joseph Smith har brugt denne Form i sin Levnedsbeskrivelse, saa maa han ogsaa være Forfatteren til Mormons Bog. En mere letsindig Slutningsfølge skal man lede længe efter.

Selv om man nu vil gjøre gjældende, at det er en ufuldkommen Udtryksmaade i sproglig Henseende, saa forklarer det os, at her er et Punkt, som Mormon har bibeholdt i sine Optegnelser efter de forskjellige Skribenter. Deres simple Fremstillingsmaade lader forstaa, at de i „første Person" staa inde for det det sagte, og Udtrykkene „se" og „det skete" ere kun Udhævninger af det, som har bevæget sig i deres Forestillingskreds, og Overgangen fra det Mulige til det Virkelige. Iøvrigt giver Mormons egne Ord den bedste Forklaring over det tildels ufuldkomne Sprog, hvori han har skrevet. Han siger i Mormons Bog 9: 31—34:

„Fordømmer mig ikke paa Grund af min Ufuldkommenhed, ej heller min Fader for hans Ufuldkommenhed, ej heller dem, som have skrevet før ham, men takker hellere Gud, fordi han har kundgjort eder vore Ufuldkommenheder, saa at I kunne lære at være visere, end vi have været.

Og se, vi have skrevet denne Optegnelse, i Overensstemmelse med vor Kundskab om de Skrifttegn, som iblandt os ere kaldte de forbedrede ægyptiske, hvilke ere nedarvede og forandrede af os efter vor Talemaade.

Og dersom vore Plader havde været store nok, skulde vi have skrevet paa Hebraisk; men det Hebraiske er ogsaa bleven forandret af os; og dersom vi kunde have skrevet paa Hebraisk, se, da vilde der ingen Ufuldkommenheder have været i vor Optegnelse.

Men Herren kjender det, som vi have skrevet, og ligeledes at intet andet Folk forstaar vort Sprog; derfor har han beredt Midler for Udtydningen deraf."

Det er i Overensstemmelse med Nutidens Kjendskab til den ægyptiske

Hieroglyfskrift, der baade er vanskelig og omstændelig og kun ufuldkomment giver Tanken det rette Udtryk. „Midler for Udtydningen" bestod i Urim og Thummim, der betyder „Lys og Fuldkommenhed" og ifølge det gamle Testamente fordum benyttedes af Ypperstepræsterne som hellige Seerstene eller som Orakel (2 Moseb. 28: 30; 3 Moseb. 8: 8; 4 Moseb. 27: 21; 5 Moseb. 33: 8; 1 Sam. 28: 6; Esra 2: 63; Neh. 7: 65). Joseph Smith modtog disse Seerstene tilligemed Pladerne til Mormons Bog.

III

Mormons Bog fremtræder som en inspireret Optegnelse, der vedkommer ethvert Menneske. Den ovennævnte Artikel er kun et beskedent Indlæg i Striden mellem Lærd og Læg indbyrdes, om vi kunne tro den eller ikke. Med Hensyn til dette vigtige Spørgsmaal er der endnu Vægt i afdøde Apostel Orson Pratts Ord: „Denne Bog maa enten være sandfærdig eller usandfærdig. Hvis den er sandfærdig, da er den et af de vigtigste Budskaber, som nogensinde er sendt fra Gud til Mennesket, da den har ethvert under Himmelen værende Folks saavel timelige som evige Velfærd for Øje i den samme Grad og Udstrækning, som Noahs Budskab havde for den gamle Verdens Indbyggere. Derfor er enhver Sjæl i hele Verden interesseret i at forvisse sig om dens Sandhed eller Usandhed. Ingen Mennesker burde være tilfredsstillet med andres Gisning eller Mening i en Sag af en saa uendelig Vigtighed, men selv burde de af al Evne anstrenge sig for at blive bekjendte med Vidnesbyrdets Beskaffenhed; selv burde de omhyggelig undersøge de Vidnesbyrd, som ledsagede dens Fremkomst; selv burde de med al Taalmodighed og Vedholdenhed søge at forskaffe sig en sikker Kundskab, om Bogen er fra Gud eller ikke. Dersom de ikke saaledes selv efterforske paa den omhyggeligste, redeligste og mest upartiske Maade, kunne de ikke være i Stand til at dømme sikkert uden stor Fare for deres fremtidige og evige Velfærd."

Nephiter og Lamaniter.

Det sidste store Sammenstød ved Højen Kumorah.

Til Højen Kumorah i Staten New-York knytte sig Begivenheder af den højeste Interesse. Vi kunne i Tanken fremkalde nogle af den dunkle Fortids betydningsfuldeste Tildragelser, der have afsat de mindeværdige Grændser mellem Historiens Perioder paa den vestlige Halvkugle. Disse historiske Begivenheder fylde os med Forbauselse og Smerte og vise os de menneskelige Lidenskabers mest storslaaede Karaktertræk og de frygtelige Følger, som et Folk udsætter sig for, naar det lader haant om Herrens Tjenere og tilsidesætter den ophøjede Kundskab, som det en Gang besad.

Hvilket Skue maa ikke have frembudt sig for Feltherren Mormon, da han, lidende af sine Saar, Dagen efter det store afgjørende Slag mellem Nephiterne og Lamaniterne befandt sig ved Højen Kumorah

sammen med sin Søn Moroni og nogle Faa, der endnu overlevede Blodbadet. Optegnelserne, der indeholdt en Verdensdels Historie igjennem 25 Aarhundreder, vare nedgravede under deres Fødder, medens Lamaniterne i deres nærliggende Lejr laa i heftig Strid om Sejrens Bytte med deres egen Dødsdom i Vente uden noget oplivende Haab om deres Nations fremtidige Forløsning førend efter mange Aarhundreders barbariske Mørke. Med Hjerter betyngede af Sorg, som Intet i deres Omgivelser kunde lindre, skuede de med et sidste Farvel ned paa den Dødningemark, hvorpaa Alt laa, som var tilbage af dem, de havde elsket højest paa Jorden. Der laa Legemerne af 230,000 Mand, der kun een Dag i Forvejen, besjælede af al Manddommens Tapperhed og Mod, kjæmpede en forfærdelig Strid for Tilværelsen, men nu laa nedsænkede i den Søvns Arme, der ikke kjender til nogen Opvaagnen før Opstandelsen. Havde dette været Alt, kunde deres ømmere Følelser endnu have udholdt det, men Hustruen, Moderen og de hjælpeløse Børn laa her som Ofre for et ubarmhjertigt Had, der ikke kjendte til Naade, og som Intet uden en fuldstændig Udryddelseskrig kunde tilfredsstille.

Sandsynligvis omtrent en Million Mennesker, fremstillende enhver Alder i det menneskelige Liv, omkom i dette mindeværdige Slag. Dette store Mausoleum (Gravminde) var paa denne Tid ikke alene helliget Erindringen om dem, hvis Legemer vare ifærd med at opløses i Elementerne, men tillige om den umaadelige Hob Jarediter, der ødelagde hverandre 700 Aar iforvejen paa det samme Sted. To forskjellige Nationaliteter, mellem hvilke der ikke fandtes den ringeste Lighed, endte her deres jordiske Løbebane, og deres Støv sammenblandedes i Aarhundreder med Højen Kumorah som deres Gravmæle. Og Optegnelserne i dens Skjød skulde fortælle fremtidige Generationer, hvem de vare, og naar og hvorledes de gik bort. Her endte en lang Kjæde af Begivenheder, en Følgerække af mægtige Lidenskaber standsede og fandt en Hvileplads for Aarhundreder. Men disse Kræfter gik ikke tabt, de havde en Fremtid, og denne Fremtid er vor Nutid.

Højen Kumorah vogtede trolig det Anbetroede. I 1400 Aar have Elementerne bevirket store Forandringer paa dens Overflade og Omgivelser. Men Præstedømmets Optegnelser om Folkets Gudsdyrkelse og sociale Liv samt om Krigene og Revolutionerne paa den halve Klode bleve bevarede uforstyrrede og uforandrede i dens Skjød. Igjennem dem tilhviske disse Millioner, der have levet og døet paa dette Kontinent, de Nulevende deres Erfaringer, og de ville danne Millioners Tanker og Stræben i Fremtiden.

Indhold:

Kjøbenhavn 1903.

Udgivet og forlagt af **Anthon L. Skanchy**, Korsgade 11. N.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen).